

امتحانات متمرکز عمومی نیمسال اول ۱۴۰۳-۱۴۰۲

ساعت برگزاری: ۹ صبح   نمره: ۱۵   مدت پانجمینی: ۹۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره به عدد	نمره به حرف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره به عدد	نمره به حرف

مهر مدرسه

کد طلسمی: .....

کد امتحان:	۲۴۰۲۱/۰۷
تاریخ آزمون:	۱۴۰۲/۱۰/۲۰
عنوان:	اصول فقه ۳
کتاب:	دروس فی علم الاصول
محدوده:	حلقه ثانیه: از ابتدای دلیل شرعی غیر لفظی تا ابتدای اصول عملیه (ص ۱۰۵-۱۰۰)
حذفیات:	ندارد

از نوشتن نام و نام خانوادگی در برگه امتحان و پاسخنامه، خودداری نمایید.

۱- اثبات کدام وسیله احراز دلیل شرعی بر اساس حساب احتمالات است؟ ص ۱۱۳

- الف. قول معصوم (ع)
- ب. سیره عقلائییه
- ج. خبر واحد
- د. اجماع

۰/۵

۲- مهم ترین وسیله تبعدی احراز دلیل شرعی که در علم اصول از آن بحث می شود، چیست؟ ص ۱۱۷

- الف. خبر متواتر
- ب. خبر واحد
- ج. شهرت
- د. اجماع

۰/۵

۳- به کدام یک از آیات زیر در بحث اثبات حجیت خبر واحد استناد و استدلال نشده است؟ ص ۱۱۷-۱۱۹

- الف. آیه کتمان
- ب. آیه أسوة
- ج. آیه نفر
- د. آیه نبأ

۰/۵

۴- حکم عقل به استحالة تکلیف به غیر مقدور جزو کدام دسته از قضایای عقلی قرار می گیرد؟ ص ۱۳۳

- الف. غیرمستقله ترکیبیه موجهه
- ب. مستقله ترکیبیه موجهه
- ج. مستقله ترکیبیه سالبه
- د. مستقله تحلیلیه سالبه

۰/۵

۵- در مثال «غسل المستحاضة لیلة الأحد شرط فی صحة صوم نهار السبت» شرط با مشروط از لحاظ زمانی چه نسبتی دارد؟ شرط مذکور

به کدام یک از وجوب یا واجب تعلق گرفته است؟ ص ۱۳۹-۱۳۸

- الف. متأخر است - واجب
- ب. مقارن است - واجب
- ج. متقدم است - وجوب
- د. متأخر است - وجوب

۰/۵

۶- وجوب ازالة نجاست از مسجد با وجوب خواندن نماز برای کسی که عاجز از جمع بین آن دو است، ضدیت عام دارد یا خاص؟ آیا بنابر

قول به اقتضای وجوب شیء با حرمت ضد آن، می توان صحت نماز در فرض مذکور را اثبات کرد؟ ص ۱۴۹

- الف. ضد خاص - خیر
- ب. ضد خاص - بله
- ج. ضد عام - خیر
- د. ضد عام - بله

۰/۵

۷- با توجه به عبارت: «إِذَا وَجَّهَ الْمُعْصُومُ عَلَيْهِ السَّلَامُ سَلُوكاً مُعَيَّناً، فَإِنْ تَكَلَّمَ وَرَفَضَهُ كَانَ ذَلِكَ دَلِيلًا شَرْعِيًّا لَفْظِيًّا، وَإِنْ سَكَتَ عَنْهُ كَانَ ذَلِكَ كَاشِفًا عَنِ الْإِمْضَاءِ وَكَاشِفِيَّةَ السُّكُوتِ عَنِ الْإِمْضَاءِ يُمْكِنُ أَنْ تُوَجَّهَ بِنَكْتَتَيْنِ: عَقْلِيَّةً وَاسْتِظْهَارِيَّةً» نكته عقليه كاشفيت سكوت از امضای معصوم عليه السلام را با یک بیان تقرير كنيد. ص ۱۰۶

جواب: بيان اول: اگر عمل و سلوكي كه در مقابل معصوم عليه السلام انجام مي شود، مورد رضايت شرع مقدس نباشد، معصوم به اقتضاي عصمتش، از باب وجوب نهي از منكر يا وجوب تعليم جاهل لازم است كه آن را ردع و منع كند.

بيان دوم: اگر عمل و سلوكي كه در مقابل معصوم عليه السلام انجام مي شود، موجب تفويت غرض شارع مي شود، بر معصوم لازم است كه آن را ردع و منع كند زيرا براي عاقل نقض غرض جايز نيست. [يك تبين كفائت مي كند]

۸- استدلال در عبارت: «إِنْ تَحَوَّلَ السَّيْرَةُ مِنْ سَلُوكٍ إِلَى سَلُوكٍ مُقَابِلٍ حَيْثُ إِنَّهُ بَعِيدٌ فِي حَدِّ نَفْسِهِ - خُصُوصًا إِذَا عَرَفْنَا أَنَّ السَّيْرَةَ تَنْشَأُ مِنْ نَكَاتٍ فِطْرِيَّةٍ وَ سَلِيْقَةٍ نَوْعِيَّةٍ يَشْتَرِكُ فِيهِ الْعُقَلَاءُ فِي كُلِّ الزَّمَانِ - فَيُمْكِنُ أَنْ يَدُلَّ ثَبُوتُهَا الْفِعْلِيَّ عَلَى ثَبُوتِهَا الْمَعَاوِرَ لِعَصْرِ الْمُعْصُومِ عَلَيْهِ السَّلَامُ»
براي اثبات معاصرت سيرة عقلاء در عصر حاضر با سيرة معصومين عليهم السلام را تبين كرده؛ يك اشكال به استدلال مذكور را بيان كنيد. ص ۱۱۵

جواب: استدلال: با توجه به اينكه تغيير سيره از يك رفتار به رفتار ديگر في نفسه بعيد است - خصوصاً وقتي مي دانيم سيره از نكات فطري و سلايق نوعي مشترك بين عقلاء در تمام زمانها ناشي مي شود - پس ثبوت سيره در زمان فعلی دلالت بر ثبوت آن در زمان معصوم عليه السلام دارد. (نمره ۱) اشكال اول: آنچه درباره تحول سيره بعيد به نظر مي رسد، تحول دفعی و يکباره است. اما تحول تدريجی سيره ممكن، مقبول و غير بعيد است.

اشكال دوم: سيره و سلوك عقلائي دائماً از نكات فطري و سلايق نوعي مشترك بين عقلا نشأت نمی گیرد، بلکه می تواند متأثر از شرايط و مباني فرهنگي و عوامل ديگري باشد. (نمره ۱) [يك اشكال كفائت مي كند]

۹- دو اشكال در استناد به روايت: «ما علمتم أنه قولنا فالزموه و ما لم تعلموا فردوه إلينا» برای نفی حجيت خبر واحد را بيان كنيد. ص ۱۲۲

جواب: روايت مذكور از اخبار واحدي است كه سند آن ضعيف است و بر حجيت اين گونه اخبار دليلی وجود ندارد. (نمره ۱)
علاوه بر ضعف سندی و غير معلوم بودن صدور اين روايت، دلالت اين خبر شامل خود اين خبر نيز می شود! بنا بر اين حجيت اين خبر ممتنع است زيرا حجيت آن به عدم حجيت خودش منجر می شود. (نمره ۱)

۱۰- با توجه به رواياتي كه بيان می كند قرآن را فقط مخاطب قرآن يعني معصوم عليه السلام می فهمد، به سؤالات زير پاسخ دهيد. ص ۱۲۸

الف. چرا مصنف اطمينان به كذب اين دسته از روايات دارد؟
جواب: زيرا [راويان اين روايات ضعيف هستند و] غالب آنها از پيشگامان تفسير به باطن هستند. (نمره ۱)

ب. بررسی دلالت اين روايات با آيات قرآن چه نتيجه ای به دنبال دارد؟
اين روايات با آيات قرآن كه دلالت دارد اين كتاب تبين كننده همه چيز است، معارض و مخالف است (۵/۰ نمره) و معلوم است كه هر روايتي با آيات قرآن كريم مخالف باشد از حجيت ساقط است. (۵/۰ نمره)

۱۱- مراد از «ترتب» را به همراه مثال تبين كنيد. ص ۱۴۴

جواب: امر به ضدين به اين صورت كه هر امری مقيد به عدم اشتغال به امثال ضد ديگر باشد (اگر هر دو در اهميت يكسان باشند) يا امر ضد مهم مقيد به عدم اشتغال به ضد اهم باشد را ترتب می گویند. مثلاً امر به ازاله نجاست و امر به نماز در صورتی كه نتوان بين آنها جمع كرد.

۱۲- با توجه به عبارت: «إِنَّ لَازِمَ حَرَمَةِ الْعِبَادَةِ عَدَمَ شُمُولِ الْأَمْرِ لَهَا، لِأَمْتِنَاعِ اجْتِمَاعِ الْأَمْرِ وَالنَّهْيِ وَ مَعَ عَدَمِ شُمُولِهِ لَهَا لَا تَكُونُ مَجْزِيَّةً وَ هُوَ مَعْنَى الْبَطْلَانِ» كه برای اثبات بطلان عباداتي كه متعلق نهي مولي قرار گرفته اند استدلال می كند، به سؤالات زير پاسخ دهيد. ص ۱۵۱

الف. کدام يك از دو واجب تعبدی و توصلی مشمول استدلال مذكور هستند؟
جواب: اين استدلال علاوه بر واجب تعبدی، واجب توصلی را نيز شامل می شود. (۵/۰ نمره)

ب. اشكال «إِنَّ عَدَمَ شُمُولِ الْأَمْرِ لَهَا لَا يَدُلُّ عَلَى فَقْدَانِهَا لِلْمَلَائِكِ فَلَعَلَّهُ ثَابِتٌ وَ تَقَعُ صَحِيْحَةً بَوَاسِطَتِهِ» به استدلال مذكور را پاسخ دهيد.
جواب: مجرد احتمال ثبوت ملاك برای حكم به صحت عبادت كافي نيست. بلکه برای حكم به صحت عبادت بايد ملاك آن به صورت قطعی احراز شود. و از سوی ديگر تنها راه كشف ملاك امر مولي است كه در فرض مذكور اين امر وجود ندارد. (۵/۱ نمره)